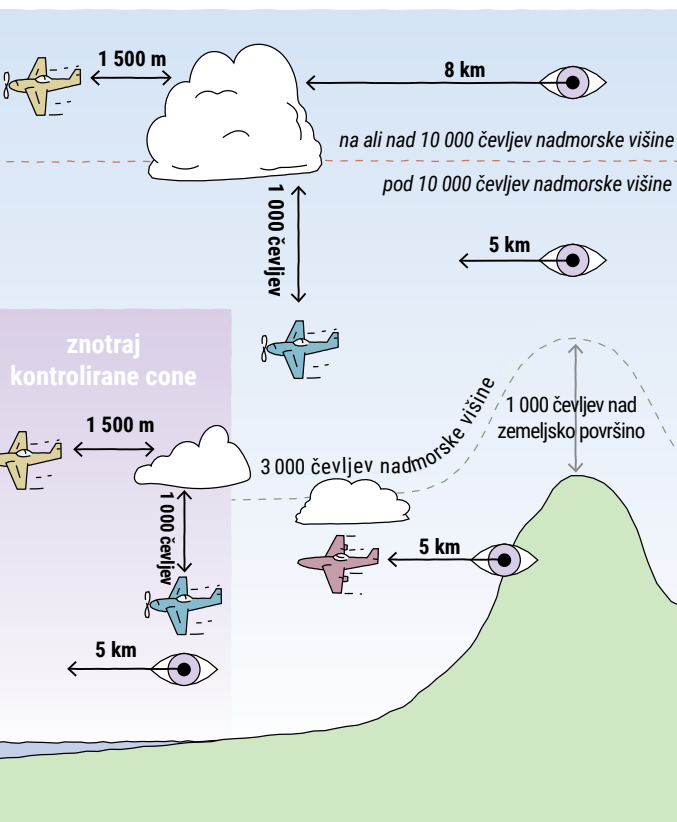

Pravila vizualnega letenja na kratko

Pravila vizualnega letenja, določena v **AIP ENR 1.2** (Visual Flight Rules), v zračnem prostoru razredov C, D in E, vključujejo meteorološke razmere, in sicer:

- ves čas naj bo vidljivost večja od 5 kilometrov (ali 8 kilometrov nad FL 100),
- ostanite izven oblakov na razdalji vsaj 1 000 čevljev vertikalno in 1 500 metrov horizontalno,
- ohranjajte stalno vidnost površja.

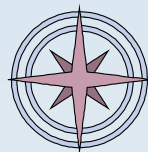
V primeru, da odobrena ruta in višina letenja nista skladni z vizualnimi meteorološkimi pogoji (VMC), o svojih namenih obvestite kontrolo zračnega prometa in vprašajte za nasvet.

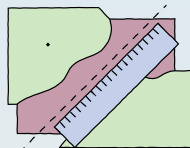
Vidljivost v VMC in minimalne razdalje od oblakov

Podrobnejše informacije si preberite na spletnih straneh CAA na povezavi **Varnostna obvestila**.

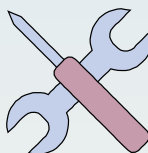
Povzetek

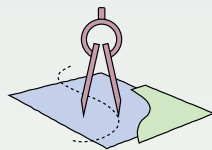
Letite natančno in navigirajte!

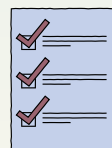
Pripravite se na let, proučite postopke, frekvence in prihode. Najnovejše, ustrezne letalske navigacijske karte morajo biti vedno na krovu.

Preverite stanje zrakoplova, dokumentacijo ter komunikacijsko in navigacijsko opremo.

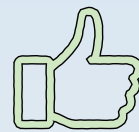
Izberite orientirje na poti, navigacijska sredstva na zemlji in načrtujte alternativno ruto izven kontroliranega zračnega prostora.

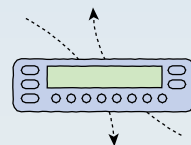
Preverite pravila o oddaji načrta leta.

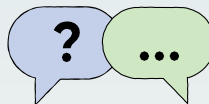
Pripravite se na začetni klic ter bodite pozorni pri ponovitvi dovoljenja za vstop v kontroliran zračni prostor.

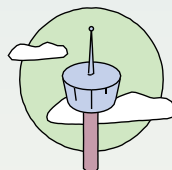
Ne vstopite v kontroliran zračni prostor, dokler ne dobite dovoljenja za vstop.

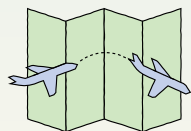
Uporaba radarskega odzivnika v kontroliranem zračnem prostoru je ključnega pomena za pravilno delovanje sistema za izogibanje trčenj v zraku (TCAS) potniških letal.

Če ste v dvomih glede dovoljenja in navodil kontrolorja, ne čakajte, temveč zahtevajte potrditev!

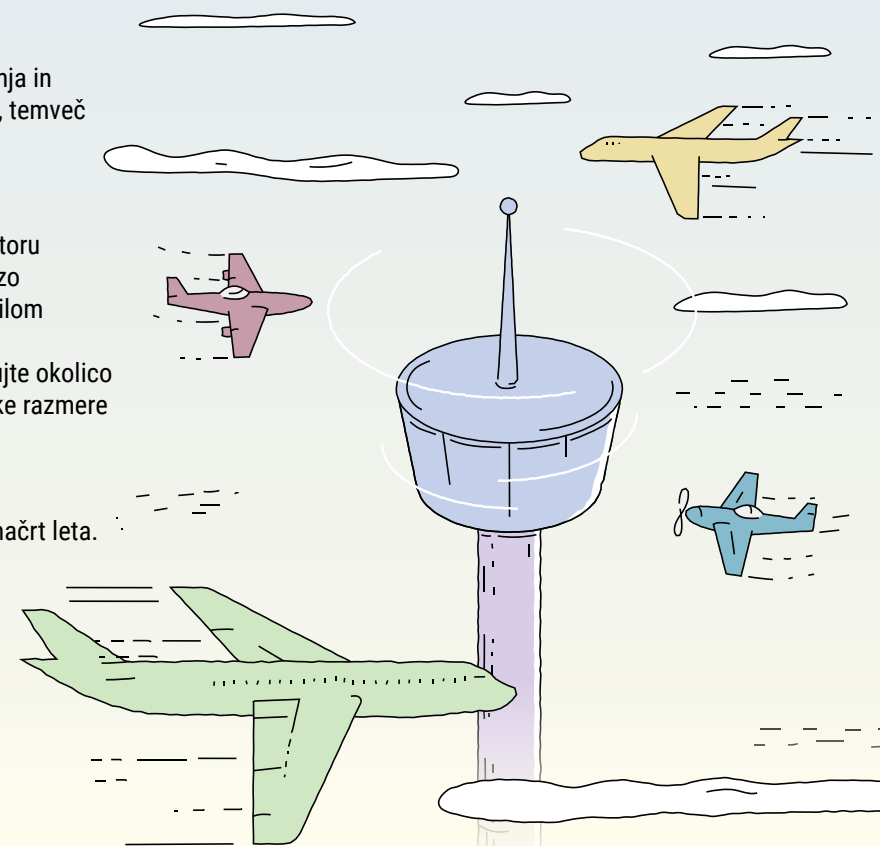
V kontroliranem zračnem prostoru ves čas vzdržujte radijsko zvezo in poslušajte ter sledite navodilom kontrolorja. Ves čas bodite previdni, opazujte okolico in vzdržujte vizualne vremenske razmere (VMC).

Prekličite oziroma zaključite načrt leta.

VFR letenje v kontroliranem zračnem prostoru (KZP)

Napotki in postopki za varno letenje

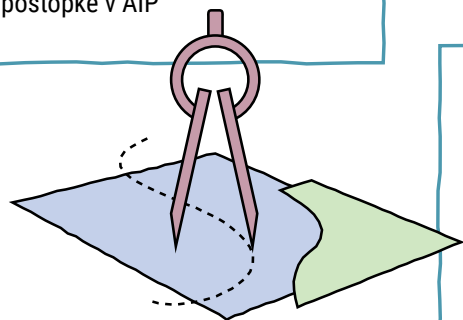
VFR letenje v KZP

VFR piloti, ki imate veljavno licenco, izdano v skladu z delom FCL, lahko letite v kontroliranem zračnem prostoru razreda C in D. Pri letenju v tem prostoru se morate zavedati, da:

- **ste dolžni upoštevati navodila kontrolorja** (kontrolor lahko spremeni načrtovano ruto, ne glede na to, kaj ste v začetnem klicu zahtevali oziroma prosili);
- morate **imeti višinomer nastavljen na QNH, ki vam ga sporoči kontrolor** (ponovitev QNH je obvezni del sporočila (readback));
- morate **ohranjati višino**, ki vam jo je dodelil kontrolor;
- morate upoštevati **navodila kontrolorja glede spremembe višine ali nivoja letenja**, pri čemer **ne smete preseči dodeljene višine** (vzpenjanje ali spuščanje);
- morate imeti ves čas **nastavljen radarski odzivnik na dodeljeni kodi (SQUAWK) v zahtevanem načinu**;
- **morate sami ohranjati razdvajanje s terenom**.

Priprava na let

1. Preverite vreme
2. Pripravite izračun goriva in masnega središča
3. Proučite NOTAM-e
4. Oddajte načrt leta
5. Preglejte pravila in postopke v AIP

Načrtovanje in priprava na let

Kontrola zračnega prometa izda na podlagi načrta leta **dovoljenje za vstop** ter **nadaljnja navodila in pogoje**, pod katerimi lahko letite v tem delu prostora.

- Pri načrtovanju poti leta si na svoji letalski navigacijski karti v merilu 1:500.000 označite **značilne orientirje**, ki označujejo vstop ali izstop iz kontroliranega dela zračnega prostora.
- Nato preračunajte čas, v katerem boste vstopili v ta zračni prostor, ter **določite smer in čas**, v katerem boste, po preletu orientirja, iz njega izstopili (Značilni orientirji so odlični za računsko navigacijo, vendar ne letite čez njih, temveč ob oziroma poleg njih tako, da jih imate vedno v vidnem polju.).
- Kontrolorjem boste morali pravočasno napovedati tako predviden čas vstopa kot tudi izstopa iz kontroliranega dela zračnega prostora, zato **dobra priprava na tleh in predvidevanje olajšata delo v zraku**.
- Pri pripravi in načrtovanju poti si na karti označite tudi **»začetno točko«**, ki leži 10 minut pred vstopom v kontroliran zračni prostor, saj boste imeli tako čas, da kontrolorju sporočite namere in podate natančen čas predvidenega prihoda (**ETA**, Estimated Time of Arrival) ali preleta vstopne točke.
- Vzdlolj načrtovane poti proučite vse ostale orientirje ali točke, saj vas lahko kontrolor preusmeri na katere izmed njih, zato pripravite ETA za vstop ali izstop tudi preko teh orientirjev. V Sloveniji se za vstop v KZP uporablja določene točke, objavljene na **VFR navigacijski karti**.
- Pričakujte, da boste morali uporabiti alternativne poti, zato vzemite **zadostno zalogo goriva** glede na najdaljšo alternativno pot ter izračunajte potrebne čase in smeri letenja.
- Če kot dodatno pomoč uporabljate **GPS**, v bazi podatkov **preverite pravilnost vstopno-izstopnih točk** kontroliranega zračnega prostora in jih vpišite v GPS.
- Preglejte načrtovano pot pred vzletom in preverite pravila in postopke v AIP Republike Slovenije.

Pristanek in vzlet v KZP

Preglejte vremenske pogoje. V AIP proučite standardne postopke vzleta ali pristanka. Pravočasno oddajte načrt leta in opredelite namen leta. Pri sebi imejte vse ustrezne karte. Na krovu letala mora biti delujoča radijska postaja s kanalskim razmakom 8.33 in radarski odzivnik. Brez dovoljenja ne smete vzleteti ali pristati!

Standardni postopek komunikacije

Vstop

Deset minut pred vstopom v kontroliran zračni prostor se pripravite na začetni klic in si zapišite nameravano sporočilo v standardnem vrstnem redu. Zvezo s kontrolo je potrebno vzpostaviti pravočasno (vsaj pet minut prej). Začetni klic vsebuje klicni znak postaje in klicni znak zrakoplova.

»Maribor Priletna, S5-CAA«

Kontrolor vam lahko sporoči **»Počakaj na (frekvenca) / Stand by for (frequency)«**, kar pomeni »počakaj, poklical te bom nazaj«.

V tem primeru odgovorite »Čakam / Standing by« in ne vstopite v kontroliran zračni prostor. Če vam kontrolor odgovori: »Sporočite vaš namen / Say your intention«, odgovorite s celotnim sporočilom (na primer):

»S5-CAA, VFR iz Maribora v Ljubljano, višina 3500 čevljev, prosim za prečkanje kontroliranega zračnega prostora preko NE v 24. minuti.«

Pozorno poslušajte odgovor, ki je lahko znova **»Počakaj / Stand by«**, ali pa **»Roger / Razumem«**. V tem primeru počakajte na dovoljenje kontrolorja za vstop v kontroliran zračni prostor.

Ko prejmete dovoljenje za vstop, si ga takoj zapišite ter ves čas pozorno opazujte okolico. V primeru, da niste razumeli celotnega ali dela sporočila oziroma niste prepričani, da ste si ga pravilno zapisali, recite kontrolorju **»Ponovi / Say again«**, preden ponovite prejeto dovoljenje za vstop.

Če je dovoljenje kontrolorja drugačno od vaše načrtovane rute ali višine, se prepričajte, ali lahko to spremembo varno izvedete!

Vedite, da kontrolor ne pozna natančno karakteristik vašega zrakoplova, zato vam lahko ponudi ruto, ki vas pelje preko območij, kjer ne bi bilo možno izvesti varnega pristanka v primeru odpovedi motorja. V takšnih primerih uporabite frazo **»Ne morem / Unable (to comply)«** in povejte, zakaj ne morete slediti navodilom.

Če niste prejeli dovoljenja za vstop, ne vstopite v kontroliran zračni prostor! V tem primeru se preusmerite na alternativno ruto, ki ne prečka kontroliranega zračnega prostora, ali pa, če imate ustrezno zalogo goriva, počakajte na kontrolorjev klic, vendar med čakanjem (holding) pazite na korekcijo vetra.

Sporočite kontroli, če ne želite več vstopiti v kontroliran zračni prostor.

V razredu C zračnega prostora mora kontrolor razdvajati IFR in VFR zrakoplove, o ostalih VFR zrakoplovih pa dobite le informacije (Traffic Information).

V razredu D zračnega prostora mora kontrolor IFR zrakoplovom nuditi le informacije o VFR zrakoplovih, oziroma navodilo za izogibanje VFR zrakoplovom, če IFR zrakoplov to zahteva. Od ostalih VFR letal se razdvajate sami, kontrolor vam poda le informacijo, kje se nahajajo (Traffic Information).

Ne moreš se izogniti drugim zrakoplovom, če jih ne vidiš! Zato vedno glej ven!

Izstop

Če med letom v skladu s pravili VFR smatrate, da vam kontrolor ne podaja nadaljnjih navodil po prejemu dovoljenja za vstop v kontroliran zračni prostor, ne smete zapustiti frekvence, ne da bi obvestili kontrolorja.

- Preden končno zapustite frekvenco, zagotovite, da ste dejansko zunaj kontroliranega dela zračnega prostora, tako horizontalno kot vertikalno.
- Če ste oddali načrt leta, ga zaključite, ko ni več potreben.
- Če pristanete na letališču znotraj kontroliranega zračnega prostora, bo kontrolor zaključil načrt leta za vas. V nasprotnem primeru lahko za to zaprosite enoto kontrole zračnega prometa po radijski postaji ali pa po pristanku pokličete kontrolo zračnega prometa po telefonu (glej AIP ENR 1.10.5).